

Till dig som skall opereras för pneumothorax

Information till patient och närstående

Här kommer lite information till dig som du kan läsa i lugn och ro tillsammans med dina anhöriga, innan du kommer till avdelningen. Informationen beskriver i korthet vad som kommer att ske under tiden på avdelningen i samband med din operation.

Pneumothorax, lungkollaps, är ett tillstånd då ena eller båda lungorna faller ihop. Detta kan ske till följd av att det blir en skada på lungsäcken, vilket innebär att den normala tryckskillnaden som normalt får ventilationen att fungera sätts ur spel. Denna skada kan uppkomma genom olyckor, komplikationer i samband med operation eller spontant. Spontanpneumothorax är mest vanligt hos unga, långa och smala män. Vid pneumothorax blir det svårt att andas. Den drabbade behandlas med kontinuerligt dränage, för att spänna ut lungsäcken mot bröstkorgen. Efter en tids behandling läker lungsäcken ihop med bröstkorgen och lungan kan fungera normalt igen. Vid upprepade fall av pneumothorax kan en operation vara nödvändig.

Förberedelse

En vecka innan operationen skall du sluta med vissa mediciner som innehåller eller är släkt med acetylsalicylsyra tex. Treo, Treo Comp, Diklofenak, Pronaxen, Orudis, Ipren och Alganex. Du skall också sluta med alla naturmediciner en vecka innan operationen.

Om du tar någon av följande mediciner så skall du pausa dessa före operation:

Blodförtunnande mediciner:

- Brilique - **5** dagar innan operation
- Clopidogrel / Plavix / Grepid / Clorocard – **5** dagar innan operation
- Eliquis - **3** dagar innan operation
- Lixiana - **3** dagar innan operation
- Pradaxa - **3** dagar innan operation
- Prasugrel / Efiend - **7** dagar innan operation
- Waran - Målvärdet ska ligga under **1,4** (INR).
Tag kontakt med din ordinarie AK-mottagning minst 5 dagar innan planerad inskrivning.
- Xarelto – **3** dagar innan operation

Trombyl / Acetylsalicylsyra - får du dock behålla fram till operationsdagen.

Diabetesmediciner:

- Metformin / Jardiance / Forxiga samt all annan diabetesmedicin i tablettform – pausas **2** dagar innan operation.
- Inj Victoza (liraglutid) eller andra dagliga injektioner, *som inte är insulin* – pausas **1** dag innan operation.
- Inj Ozempic (semaglutid), inj Trulicity (dulaglutid), inf Bydureon (exanatid), som tas veckovis - pausas **4** dagar innan operation.

Insulin används som vanligt.

Det långtidsverkande insulinet som tas till kvällen minskas till hälften kvällen innan operation.

Följ ditt blodsocker noga och kontakta din diabetesmottagning vid behov.

Att tänka på inför inläggningen

- Skriv ner dina aktuella läkemedel. Du som har en medicinlista från Apoteket, var god och tag med den.
- Tag med mediciner som du behöver för inskrivningsdagen och kvällen. Om du använder inhalation, var god och ta med den.
- Använder du **CPAP/BiPAP** (andningsmask mot sömnapné) tag med denna.
- Tag med dig fotolegitimation vid inskrivningen.
- Tag bara med det **nödvändigaste** såsom **innetofflor** och **necessär**.
Glöm inte glasögon och hörapparat med fodral till, om du använder det.
- Du använder våra sjukhuskläder under vårdtiden.
- Rollator finns till låns, lämna din hemma!
- Toalettartiklar i necessär.
- Starka dofter som parfym och lotion kan vara allergiframkallande och bör undvikas.
- Smycken, kontanter och dyra kläder mår bäst hemma, piercing skall avlägsnas, sjukhuset ansvarar **inte** för tillhörigheter.
- Tiden kan ibland lång, ta gärna med något att läsa.
- Mobiltelefon är tillåten på avdelningen.

I många länder är det vanligare med resistent bakterier än i Sverige. Om du har vårdats på sjukhus/mottagning eller varit hos tandläkaren **utomlands** någon gång under de senaste 12 månaderna ska du kontrollodlas för bakterier som benämns

MRSA, VRE och ESBL.

Ta kontakt med din inremitterande klinik för **MRB odling**. Ta också kontakt med vår operationskoordinator på tel: 031-342 11 63.

Det är viktigt att du duschar enligt bifogade duschinstruktioner med klorhexidintvål på morgonen dagen innan operation. Hibiscrub, tvållösning eller Descutan, tvålfyllt svamp köper du på Apoteket.

Efter varje dusch byter du till rena kläder. Glöm inte att bädda rent i sängen.

Ibland kommer patienter med tillstånd som kräver akut operation. Ofta görs det utan att störa det planerade programmet, men det kan också betyda att en planerad operation behöver skjutas upp.

Inskrivningsdagen

Räkna med att inskrivningen kommer att ta hela dagen i anspråk.

Alla patienter får sin operationstid och kallas via våra koordinatörer. Du som kommer hemifrån kallas för inskrivning till vår Preoperativa Kärl-Thoraxmottagning. Du som väntar ineliggande på annat sjukhus kommer direkt till vårdavdelningen.

På inskrivningsdagen kommer du träffa en kirurg, narkosläkare, sjuksköterska och fysioterapeut som kommer att ge dig information inför operationen. Du genomgår även provtagning och eventuella kompletterande undersökningar.

Beroende på typ av ingrepp kan man i vissa fall få smärtlindring via ryggbedövning, en så kallad TEDA. Detta bedöms och avgörs av din kirurg.

Vår preoperativa mottagning nås på tel: **031-342 94 66** mån-fred 08:00-15:00.

Det kan bli en del väntan denna dag, så ta gärna med något att läsa, lite frukt eller något annat att äta. Lunch serveras kl. 11.30 för de patienter som skrivs in på förmiddagen. Middag serveras på avdelningen ca 16.30

Ta med dig egna mediciner, det finns inga mediciner på mottagningen.

Vi ber er respektera vår angelägenhet att minska antal personer i samband med besök på vår mottagning. Om du behöver sällskap av ledsagare eller vårdnadshavare ber vi dig stämna av detta innan med operationskoordinatör. Att vara med på läkarsamtalet via digital lösning är något vi uppmuntrar och gärna hjälper till med. Besök sker under förutsättning att det inte föreligger tecken på smittsam sjukdom.

Kvällen före operation

Efter att du har varit på inskrivning åker du som bor i Göteborgsområdet hem och sover hemma. Du kommer att få information om vilken tid du skall komma till vårdavdelningen för inläggning och operation.

Om du har en operationstid tidigt på morgonen och inte har möjlighet att sova hemma kan du få tillgång till sängplats på någon av våra preoperativa avdelningar på Sahlgrenska eller övernattningsrum på Högsbo sjukhus.

Du får äta till kl 24 och dricka klara drycker så som vatten, saft, te eller kaffe till kl 04.

För att minska risken att det kommer in hudbakterier i operationssnittet så är det viktigt att du noga följer de råd angående dusch som vi ger dig. Du kommer att duscha i två omgångar med klorhexidintvål, som är bakteriedödande. Viktigt att vara extra noga med armhålor, ljumskar, navel och naglar där det lätt samlas smuts. Håret ska också tvättas med bakteriedödande schampo.

Efter varje dusch byter du till rena kläder. Glöm inte att bädda rent i sängen. Du bör inte raka armhålor och ben dagarna innan operation, då det finns risk att det blir små hudsår. Se bifogade duschinstruktioner

Du som har skägg ombeds att trimma ner det och raka under hakan och på halsen då du under operation kommer att få en tub i luftstrupen och förbanden kan vara svåra att fästa. Detta för att skapa bästa förutsättning för sövning.

Operationsdagen – förberedelse inför operationen

På operationsdagens morgon ska du inte ta några mediciner om inte något annat är överenskommet!

När du kommer till avdelningen på operationsdagens morgon blir du omhändertagen av personalen som visar dig till din säng.

Armhåla och bröstorg har avkortas av personalen, dusch igen i två omgångar och rena kläder.

Du får en förmedicinering som består av smärtstillande tabletter som ordinerats av narkosläkaren, sedan kör vi dig till operation.

Du kommer att erbjudas en tunn plastslang inlagd i ryggen där du får smärtlindring efter operationen (ryggbedövning/TEDA). Ryggbedövningen smärtlindrar operationsområdet och minskar behovet av narkosmedel. Alternativt får du annan smärtlindring om ryggbedövning inte går att lägga.

Thoraxoperation

När du kommer till thoraxoperation tas du emot av narkospersonalen och du får flytta över till operationsbordet. Därefter körs du in på operationssalen. Där kopplas du upp på en skärm som övervakar bland annat EKG, blodtryck och syrehalten i blodet. Narkospersonalen sätter plastnålar i olika blodkärl, som man kan ge läkemedel i. Narkosmedel ges i plastnålen.

När du har somnat läggs en tub ner i luftstrupen. Den kopplas till en respirator som andas åt dig under operationen. När du sover sätts en urinkateter i urinblåsan och kopplas till en uppsamlingspåse. Du tvättas på bröstkorgen med spritlösning och kläs in i sterila dukar. Operationsförberedelserna är klara och operationen startar. Efter detta är själva operationsförberedelserna klara och operationen påbörjas. Innan operationen avslutas kommer en eller flera plastslangar (dränage) att placeras i operationsområdet.

Efter operationen

När operationen är klar kommer du till en uppvakningsenhet på intensivvårdsavdelningen (TIVA) eller på vårdavdelningen (TUVA). Där vaknar du upp i lugn och ro och är hela tiden omgiven av vårdpersonal som tar hand om dig, så fort du mår bra får du komma tillbaka till vårdavdelning igen.

TIVA nås på tel: **031-342 10 11** och TUVA på tel: **031-342 95 73**

Du har nu dränageslangar, urinkateter, ev. syrgas samt en pump till smärtlindringen. Dränaget hjälper oss att se om du har något luftläckage i lungan. När luftläckaget har upphört och lungröntgen ser bra ut, kan man ta bort slangarna. Dagen efter att slangarna är borta görs en kontrollröntgen av lungorna.

Smärta

Efter operationen kan det göra ont i operationsområdet samt från dränageslangarna. På grund av läget på operationsbordet kan du även få ont i den opererade sidans axel och det kan uppstå obehag efter tuben man har haft i halsen under operationen. Både för ditt eget välbefinnande och för att du snabbt skall komma på benen igen är det viktigt att smärtorna behandlas med smärtstillande medel. Smärtupplevelserna är mycket individuella och behandlas därmed också individuellt. Du kommer att få smärtstillande läkemedel innan operationen, under operationen samt efter operationen.

Vi kommer att fråga hur ont du har på en skala (VAS) där du skall försöka skatta smärtan från 0 (ingen smärta) till 10 (värsta tänkbara smärta). Detta för att vi ska kunna utvärdera din smärtbehandling. Tänk på att säga till oss om du har ont. Att uthärda smärta gynnar inte din rehabilitering. Smärtlindringen kommer att trappas ner när dränageslangarna tagits bort och du kommer att få ett uttrappningsschema vid utskrivning.

Rehabilitering

Att sitta i fåtölj samt vara uppe och röra sig så mycket som möjligt underlättar den fysiska återhämtningen och minskar risken för komplikationer som blodpropp eller lunginflammation. Även om du känner dig trött och orkeslös så är det av största vikt att du försöker sitta uppe eller röra dig på avdelningen så mycket som möjligt. Din egen insats är av största betydelse och avgörande för hur snabbt du återhämtar dig. Våra fysioterapeuter kommer att vägleda dig och hjälpa till med träningen.

Förbandet tas bort på Dag 4. Om dränageslangarna är borta kan du då också duscha. Snittet kan tvättas som vanligt.

Telefon och besök

Dina anhöriga är välkomna att ringa till avdelningen. Under förmiddagen är vi ofta upptagna med rondarbete så ring gärna efter kl 10.00.

Avdelning 12 tel: **031-342 10 12**

Avdelning 25 tel: **031-342 10 25**

Vi ber er respektera våra patienters behov av återhämtning samt minska risken att utsätta dem och medpatienter för smitta. Vi tar emot besökare efter överenskommelse med ansvarig sjuksköterska, men vi uppmuntrar till digital kontakt i första hand. Då det ofta finns andra patienter på samma vårdrum, ser vi det angeläget att den ni ska besöka kan förflytta sig till ett enskilt samtalsrum. Vi begränsar antalet fysiska besök till max 1 person. Besök sker under förutsättning att det inte föreligger tecken på smittsam sjukdom.

Starka dofter som parfym och lotion kan vara allergiframkallande och bör undvikas. Blommor bör också undvikas av samma anledning.

Utskrivning

Utskrivning sker oftast någon eller några dagar efter det att dränageslangarna har tagits bort, om kontrollröntgen av lungorna ser bra ut.

Efter sjukhusvistelsen blir du utskriven av läkare och får då med dig recept på smärtstillande tabletter som du skall fortsätta med tills du själv känner att du kan minska på tabletterna.

Du får även en remiss till distriktssjuksköterska som hjälper dig att ta bort stygnen efter tolv dagar.

Efter en titthålsoperation blir du sjukskriven i 3-4 veckor. Efter en öppen lungoperation behövs oftast sjukskrivning i 4-6 veckor.

Var fortsatt uppmärksam på...

Var extra uppmärksam på!

- Oförklarlig feber som varar mer än 2-3 dagar
- Oförklarligt illamående eller kräkningar
- Svullnad, smärta, rodnad och/eller vätska från såren
- Plötsligt uppkommande andnöd eller försämrad andning

Vart vänder jag mig om jag inte mår bra efter utskrivningen?

Vid frågor eller problem är Du alltid välkommen att kontakta oss:

Ring gärna vår patientkoordinator tel: **031-343 98 33**.

Thoraxmottagningen tel: **031-342 94 66**

Kvällar, nätter och på helger kan du kontakta **avdelning 12 eller 25**,
tel: **031-342 10 12, 031-342 10 25**.

Aktuella telefonnummer, besökstider och aktuell information till våra olika enheter och mottagningar inom Sahlgrenska hittar du på:

www.sahlgrenska.se

www.1177.se